

בכורות יז-יח

רחל שלא ביכרה וילדה

שני זכרים, ויצאו שני ראשיהן כאחת	רבי יוסי הגלילי		חכמים
	שניהן לכהן, שנאמר הַזְכָּרִים לֵה'		אי אפשר לצמצם, אלא אחד לו ואחד לכהן
	ר' טרפון		ר' עקיבא
	הכהן בורר לו את היפה		משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב
	תנא קמא	רבי יוסי	
	חייב במתנות	פוסט	
מת אחד מהן			
ר' טרפון		ר' עקיבא	
יחלוקו		המוציא מחבירו עליו הראיה	
זכר ונקבה			אין כאן לכהן כלום

שאלה: לרבי יוסי הגלילי שמעינן ליה דאמר אפשר לצמצם בידי שמים - וכ"ש בידי אדם, ורבנן בידי שמים אי אפשר לצמצם, בידי אדם מאי?

ניסיון לענות על השאלה	דחיית התשובה
חוט של סיקרא חוגרו באמצע להבדיל בין דמים העליונים ובין דמים התחתונים, ואי אמרת אי אפשר לצמצם בידי אדם, זימנין דקא יהיב עליונים למטה ותחתונים למעלה!	דמרווח בה פורתא
ממדת כלים, ממדת מזבח	שאני התם דרחמנא אמר עבד ובכל היכי דמצית למיעבד ניהא ליה הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל.
חלקו לשנים והן שוין - שניהן טמאים, לפי שאי אפשר לצמצם;	אמר רב כהנא: שאני כלי חרס - הואיל ויש בו גומות
נמצא מכוון בין שתי עיירות - שתיהן מביאות שתי עגלות, דברי ר"א מ"ט? לאו משום דקסבר בידי אדם אפשר לצמצם, וקראם ואפילו קרובות?	לא, ר' אליעזר סבר לה כרבי יוסי הגלילי דאמר אפשר לצמצם בידי שמים וכל שכן בידי אדם.
נימא כתנאי: נמצא מכוון בין שתי עיירות -	ותיסברא? אי קסבר תנא קמא אי אפשר לצמצם, אמאי לא היו עורפים? יביאו עגלה אחת בשותפות ויתנו! אלא להני תנאי דכולי עלמא אפשר לצמצם
תנא קמא	ר' אליעזר
לא היו עורפין	שתיהן מביאות שתי עגלות
אי אפשר לצמצם	אפשר לצמצם

נמצא מכוון בין שתי עיירות

ר' אליעזר	חכמים
שתיהן מביאות שתי עגלות	יביאו עגלה אחת בשותפות ויתנו
אפשר לצמצם	אי אפשר לצמצם

הסבר דברי חכמים: מאי קסברי רבנן?

- אי קסברי רבנן דאפשר לצמצם, וקרובה ואפי' קרובות, לייתי תרתי!
- ואי קרובה ולא קרובות - אפי' חדא לא לייתי!
- אלא לאו שמע מינה קסברי רבנן: אי אפשר לצמצם, ואפילו בידי אדם, שמע מינה.

תנא קמא - ר' מאיר	ר' יוסי
חייב במתנות	פטור שרבי יוסי אומר: כל שחליפיו ביד כהן - פטור מן המתנות
אמר ר' יוחנן: הואיל וכהן בא עליו משני צדדין, דאמר ליה: אי בכור הוא - כוליה דידי הוא, אי לא בכור הוא - הב לי מתנות מיניה	אמר רבא: עשו שאינו זוכה כזוכה, ואף על גב דלא מטא לידה - כמאן דמטא לידה, וזבניה לישראל במומיה



רבי אלעזר	רבי פפא	
הכל מודים במקרה... מי מודה למי קשה להבין כי הסבר קושי תירוץ	בספק בכור שאין חליפין ביד כהן שחייב במתנות	בספק מעשר שפטור מן המתנות
ר' יוסי לר' מאיר	ר' מאיר לר' יוסי	
פשיטא! עד כאן לא קא פטר ר' יוסי התם - אלא דחליפין ביד כהן, דעשו שאינו זוכה כזוכה, אבל אין חליפין ביד כהן - לא!	פשיטא! עד כאן לא קמחייב ר' מאיר התם אלא בספק בכור, הואיל ובא עליו כהן משני צדדין, אבל ספק מעשר - לא!	
מהו דתימא, טעמא דרבי יוסי דקסבר דאי מחייבת ליה במתנות - אתי ליה לידי גיזה ועבודה אף על גב דאין חליפין ביד כהן, קא משמע לן;	מהו דתימא: טעמא דר' מאיר דלא תשתכח תורת מתנות, אפילו ספק מעשר נמי, קא משמע לן	
והתני סיפא, שהיה רבי יוסי אומר: כל שחליפין ביד כהן - פטור מן המתנות, ורבי מאיר מחייב; חליפין ביד כהן - אין, אין חליפין ביד כהן - לא!	והקתני סיפא שהיה ר' יוסי אומר: כל שחליפין ביד כהן - פטור מן המתנות, ורבי מאיר מחייב!	
מהו דתימא: ר' יוסי לדבריו דר' מאיר קאמר ליה, לדידי - אפי' אין חליפין ביד כהן, דאי מחייבת ליה במתנות - אתי ליה לידי גיזה ועבודה, לדידך - אודי לי מיהא היכא דחליפין ביד כהן דעשו שאינו זוכה כזוכה! ואמר ליה ר' מאיר: לא.	מהו דתימא: ר' מאיר - אפי' ספק מעשר מחייב, והא דמיפלגי בחליפין - להודיעך כחו דרבי יוסי דפטר אפי' היכא דכהן בא עליו משני צדדין, קא משמע לן.	

משנה:

שתי רחיליו שלא ביכרו וילדו

שני זכרים	שניהם לכהן				
זכר ונקבה	הזכר לכהן				
שני זכרים ונקבה	אחד לו ואחד לכהן				
	<table> <tr> <td>רבי עקיבא</td><td>רבי טרפון</td></tr> <tr> <td>הכהן בורר לו את היפה</td><td>משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב</td></tr> </table>	רבי עקיבא	רבי טרפון	הכהן בורר לו את היפה	משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב
רבי עקיבא	רבי טרפון				
הכהן בורר לו את היפה	משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב				
	<table> <tr> <td>תנא קמא</td><td>ר' יוסי</td></tr> <tr> <td>חייב במתנות</td><td>פטור</td></tr> </table>	תנא קמא	ר' יוסי	חייב במתנות	פטור
תנא קמא	ר' יוסי				
חייב במתנות	פטור				
	מת אחד מהן				
	<table> <tr> <td>ר' טרפון</td><td>ר' עקיבא</td></tr> <tr> <td>יחלוקו</td><td>המוציא מחבירו עליו הראיה</td></tr> </table>	ר' טרפון	ר' עקיבא	יחלוקו	המוציא מחבירו עליו הראיה
ר' טרפון	ר' עקיבא				
יחלוקו	המוציא מחבירו עליו הראיה				
שתי נקבות וזכר או שני זכרים ושתי נקבות	אין כאן לכהן כלום				

אחת ביכרה ואחת לא ביכרה וילדה

שני זכרים	אחד לו ואחד לכהן				
	<table> <tr> <td>רבי עקיבא</td><td>רבי טרפון</td></tr> <tr> <td>הכהן בורר לו את היפה</td><td>משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב</td></tr> </table>	רבי עקיבא	רבי טרפון	הכהן בורר לו את היפה	משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב
רבי עקיבא	רבי טרפון				
הכהן בורר לו את היפה	משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב				
	<table> <tr> <td>תנא קמא - ר' מאיר</td><td>ר' יוסי</td></tr> <tr> <td>חייב במתנות</td><td>פטור שרבי יוסי אומר: כל שחליפין ביד כהן - פטור מן המתנות</td></tr> </table>	תנא קמא - ר' מאיר	ר' יוסי	חייב במתנות	פטור שרבי יוסי אומר: כל שחליפין ביד כהן - פטור מן המתנות
תנא קמא - ר' מאיר	ר' יוסי				
חייב במתנות	פטור שרבי יוסי אומר: כל שחליפין ביד כהן - פטור מן המתנות				
	מת אחד מהן				
	<table> <tr> <td>ר' טרפון</td><td>ר' עקיבא</td></tr> <tr> <td>יחלוקו</td><td>המוציא מחבירו עליו הראיה</td></tr> </table>	ר' טרפון	ר' עקיבא	יחלוקו	המוציא מחבירו עליו הראיה
ר' טרפון	ר' עקיבא				
יחלוקו	המוציא מחבירו עליו הראיה				
זכר ונקבה	אין כאן לכהן כלום				

